

taj proces ponavlja pri naučnom shvaćanju subjektivne suštine privatnog vlasništva, rada, a rad se javlja, prije svega, samo kao zemljoradnja, a zatim dolazi do izražaja kao rad uopće.

Čitavo bogatstvo postalo je industrijsko bogatstvo, bogatstvo rada, a industrija je dovršeni rad, kao što je tvornički sistem izgradjena suština industrije, tj. rada, dok je industrijski kapital završen oblik privatnog vlasništva.

Vidimo kako tek sada privatno vlasništvo može dovršiti svoju vlast nad čovjekom i u najopćenitijem obliku postaviti svjetskohistorijska sila.

Privatno vlasništvo i komunizam

ad pag. XXXIX ^[AC]. Ali suprotnost između nevlasništva i vlasništva još je indiferetna suprotnost, još nije u svojoj djelatnoj relaciji prema svom unutrašnjem odnosu, još nije suprotnost shvaćena kao protivrječnost, sve dok se ne shvati kao suprotnost rada i kapitala. Čak i bez progresivnog kretanja privatnog vlasništva (u starom Rimu, u Turskoj itd.) ta suprotnost može se izraziti u prvom obliku. Tako se ona još ne javlja kao određena samim privatnim vlasništvom. Ali rad, subjektivna suština privatnog vlasništva kao isključenje vlasništva, i kapital, objektivni rad kao isključenje rada, čine privatno vlasništvo kao razvijeni odnos protivrječnosti, te stoga energičan, napet odnos koji vodi rešenju protivrječnosti.

ad ibidem. Ukidanje samootudjenja čini isti put kao i samootudjenje. Najpre se razmatra privatno vlasništvo samo s njegove objektivne strane - ali se rad ipak promatra kao njegova suština. Stoga je njegov oblik postojanja kapital, koji "kao takav" treba ukinuti (Pрудon). Ili se poseban način rada -niveliran, podjeljen, te stoga neslobodan rad - shvaća kao izvor štetnosti privatnog vlasništva i njegova čovjeku otudjenog, postojanja - Furiје, koji, shodno fiziokratima, zemljoradnju opet shvaća barem kao izvrstan rad, dok Sen-Simon, naprotiv, industrijski rad kao takav proglašava suštinom i teži za isključivom vlasti industralijalaca i poboljšanjem položaja radnika. Komunizam je napokon pozitivan izraz ukinutog privatnog vlasništva, prije svega, opće privatno vlasništvo. Time što odnos privatnog vlasništva shvaća u njegovoj općenitosti, komunizam je 1. u svom prvom obliku samo uopćenje i dovršenje toga vlasništva; kao takvo dovršenje on se